

הַלְבוֹת לֹלֵב פֶּרֶק ז

א. "כַּפֶּת תְּמָרִים" (ויקרא כג, מ) הָאֲמֹרִים בַּתּוֹרָה, הֵן חֲרִיטוֹת שֶׁלְדָקֵל כְּשִׁיצְמָחוֹ, קֹדֶם שֶׁיִּתְפָּרְדּוּ הָעֲלִין לְכָאן וּלְכָאן, אֲלֹא כְּשִׁיחֶיהָ כְּמוֹ שֶׁרְבִיט; וְהוּא הִנִּקְרָא לֹלֵב.

ב. "פְּרִי עֵץ הָדָר" (ויקרא כג, מ) הָאֲמֹר בַּתּוֹרָה, הוּא אֶתְרוֹג. "וַעֲנַף עֵץ-עֵבֶת" (שם) הָאֲמֹר בַּתּוֹרָה, הוּא הַהֶדֶס שֶׁעָלָיו חוֹפִין אֶת עֵצוֹ, כְּגוֹן שִׁיחֵיו שְׁלוֹשָׁה עֲלִין אוֹ יֵתֵר עַל כֵּן בְּגִבְעוֹל אֶחָד; אֲבָל אִם הָיוּ שְׁנֵי הָעֲלִין בְּשׁוּוֹה זֶה כְּנֶגֶד זֶה, וְהָעֵלָה הַשְּׁלִישִׁי לְמַעַלָּה מֵהֵן אֵין זֶה עֲבוֹת, אֲלֹא נִקְרָא הֶדֶס שׁוֹטָה.

ג. "עֲרֵבִי-נָחַל" (ויקרא כג, מ) הָאֲמֹרוֹת בַּתּוֹרָה, אֵינָן כָּל דָּבָר הַגָּדֵל עַל הַנָּחַל, אֲלֹא מִין יְדוּעַ, הוּא הִנִּקְרָא "עֲרֵבִי-נָחַל"; עֵלָה שְׁלֹו מְשׁוּן וּפְיו חֶלֶק וְקִנָּה שְׁלֹו אָדָם, וְזֶה הוּא הִנִּקְרָא עֲרֵבָה. וְרֵב מִין זֶה גָּדֵל עַל הַנָּחַלִּים, לְכֹן נֶאֱמַר "עֲרֵבִי-נָחַל"; וְאִפְלוּ הָיָה גָּדֵל בַּמִּדְבָּר אוֹ בַּהָרִים, כָּשֶׁר.

ד. וַיֵּשׁ מִין אַחֵר דּוֹמָה לְעֲרֵבָה, אֲלֹא שֶׁעֵלָה שְׁלֹו עָגוּל וּפְיו דּוֹמָה לְמִסָּר וְקִנָּה שְׁלֹו אֵינוֹ אָדָם; וְזֶה הוּא הִנִּקְרָא צַפְצָפָה, וְהִיא פְּסוּלָה. וַיֵּשׁ שָׁם מִין עֲרֵבָה שְׁאִין פִּי הָעֵלָה שְׁלָה חֶלֶק וְאֵינוֹ כְּמִסָּר, אֲלֹא יֵשׁ בּוֹ תִלְמִים קְטָנִים עַד מְאוּד כְּמוֹ פִּי מַגֵּל קֶטֶן; וְזֶה כָּשֶׁר. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֹו, מִפִּי הַשְּׁמוּעָה מִמִּשְׁה רַבְּנֵי נִתְפָּרְשׁוּ.

ה. אַרְבַּעָה מִינֵין אֵלֹו מִצּוֹה אַחַת הֵן, וּמַעֲכָבִין זֶה אֶת זֶה; וְכֵלֶן נִקְרָאִים מִצּוֹת לֹלֵב. וְאֵין פּוֹחֲתִין מֵהֵן, וְאֵין מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן; וְאִם לֹא נִמְצָא אֶחָד מֵהֵן, אֵין מְבִיאִים תַּחֲתֵיו מִין אַחֵר הַדּוֹמָה לוֹ.

ו. מִצּוֹה מִן הַמִּבְחָר לֶאֱגֹד לֹלֵב וְהֶדֶס וְעֲרֵבָה, וְלַעֲשׂוֹת שְׁלִשְׁתָּן אֲגָדָה אַחַת. וְכִשְׁהוּא נוֹטֵלִם לְצֹאת בֵּהֵן, מְבָרֵךְ תַּחֲלָה עַל נְטִילַת לֹלֵב, הוּאִיל וְכֵלֶן סְמוּכִין לוֹ. וְאַחֵר כֶּךָ נוֹטֵל הָאֲגָדָה הַזֹּאת בִּימֵינוֹ וְאַתְרוֹג בְּשִׁמְאָלוֹ, וְנוֹטֵלֶן דֶּרֶךְ גְּדִילָתָן שִׁיחֵיו עִיקְרֵיהֶן לְמִטָּה לְאַרְץ וְרֹאשֵׁיהֶן לְמַעַלָּה לְאֹוִיר. וְאִם לֹא אֲגָדָן וְנִטְלָן אֶחָד אֶחָד, יֵצֵא וְהוּא, שִׁיחֵיו אַרְבַּעֶתָן מְצוּיִין אֲצִלּוֹ; אֲבָל אִם לֹא הָיָה לוֹ אֲלֹא מִין אֶחָד אוֹ שְׁחָסְרוֹ מִין אֶחָד, לֹא יִטֵּל עַד שִׁימְצָא הַשָּׂאָר.

ז. כְּמָה נוֹטֵל מֵהֵן לֹלֵב אֶחָד, וְאַתְרוֹג אֶחָד, וּשְׁנֵי בְּדֵי עֲרֵבָה, וּשְׁלוֹשָׁה בְּדֵי הֶדֶס. וְאִם רָצָה לְהוֹסִיף בֵּהֶדֶס, כְּדֵי שִׁיחֶיהָ אֲגָדָה גְּדוּלָה מוֹסִיף; וְנוֹאֵי מִצּוֹה הוּא. אֲבָל שְׂאָר הַמִּינֵין אֵין מוֹסִיפִין עַל מִנֵּיהֶם, וְאֵין גּוֹרְעִין מֵהֵן; וְאִם הוֹסִיף אוֹ גָּרַע, פָּסֵל.

ח. כְּמָה שֶׁעוֹר אֶרֶךְ כָּל מִין מֵהֶם: לֹלֵב, אֵין פָּחוֹת מֵאַרְבַּעָה טַפָּחִים; וְאִם הָיָה אֶרוּךְ כָּל שְׁהוּא, כָּשֶׁר; וּמִדִּידָתוֹ מְשֻׁדְּרוֹ בְּלִבָּד, לֹא מֵרָאשׁ הָעֲלִים. וְהֶדֶס וְעֲרֵבָה, אֵין פָּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה טַפָּחִים; וְאִם הָיוּ אֶרוּכִין כָּל שְׁהֵן, כְּשֵׁרִים. אִפְלוּ אֵין בְּכָל בֶּד וּבֶד אֲלֹא שְׁלוֹשָׁה עֲלִין לַחִין, כָּשֶׁר וְהוּא, שִׁיחֵיו בְּרָאשׁ הַבֶּד. וְאִם אֲגָד הַלֹּלֵב, צָרִיךְ שִׁיחֶיהָ שְׁדָרוֹ שְׁלִלֹלֵב יוֹצֵא מִן הַהֶדֶס וְהָעֲרֵבָה טַפַּח אוֹ יֵתֵר. וְשֶׁעוֹר אֶתְרוֹג, אֵין פָּחוֹת מִכִּבִּיצָה; וְאִם הָיָה גְּדוּל כָּל שְׁהוּא, כָּשֶׁר.

ט. מִשִּׁיגְבִיָּה אַרְבַּעָה מִינֵין אֵלֹו בֵּין שִׁיגְבִיָּהֶן כְּאַחַת בֵּין בִּזָּה אַחֵר זֶה, בֵּין בִּימֵין בֵּין בְּשִׁמְאָל יֵצֵא: וְהוּא, שִׁיגְבִיָּהֶן דֶּרֶךְ גְּדִילָתָן;

אֲבָל שְׁלֹא דֶרֶךְ גְּדִילָתָן, לֹא יָצָא. וּמִצְוָה כַּהֲלָכָתָהּ שִׁיגְבִיָּה אֲגָדָה שְׁלֹשׁוֹשָׁה מִינִין בְּיָמִין וְאַתְרוֹג בְּשְׂמָאל, וְיוֹלִיף וַיָּבִיֵא וַיַּעֲלֶה וַיּוֹרִיד, וַיִּנְעֲנֶנּוּ הַלּוּלָב שְׁלוֹשָׁה פְּעָמִים, בְּכָל רוּחַ וְרוּחַ. כִּי־צַד: מוֹלִיף וּמִנְעֵנֶנֶ רֹאשׁ הַלּוּלָב שְׁלוֹשָׁה פְּעָמִים, וּמִבִּיֵא וּמִנְעֵנֶנֶ רֹאשׁ הַלּוּלָב שְׁלוֹשָׁה פְּעָמִים; וְכֵן בַּעֲלִיָּה, וַיּוֹרִידָהּ. וְהֵיכָן מוֹלִיף וּמִבִּיֵא בַּשַּׁעַת קְרִיאַת הַהֵלֶל בַּ"הוֹדוּ לַה' כִּי-טוֹב" (תהילים קיח, א; תהילים קיח, כט), תַּחֲלָה וְסוֹף, וּבִ"אֲנָא ה', הוֹשִׁיעָה נָא" (תהילים קיח, כה). וְכָל הַיּוֹם כָּשֶׁר לְנִטְיִילַת לּוּלָב, וְאֵינוּ נֹטֵל בְּלִילָה.

י. עָשָׂה לְאַגְדָּה זֶה גִּימוּן שְׁלֹכְסָף וְשִׁלְזָהב, או שְׁכַרְךָ עָלֶיָה סְדִין וְנִטְלָה יָצָא: לְקִיחָה עַל יְדֵי דְבַר אַחֵר, שְׂמָה לְקִיחָה. וְהוּא, שְׂיִהִיָּה דֶרֶךְ כְּבוֹד וְדֶרֶךְ הַדּוֹר שְׁכָל שֶׁהוּא לְנֹאוֹתוֹ, אֵינוּ חוֹצֵץ; אֲבָל אִם נָתַן אֶת הַמִּינִין הָאֵלּוּ בַּעֲצִיץ או בְּקִדְרָה וְנִטְלָה, לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ.

יא. אֲגַד אֶת הַלּוּלָב עִם הַהֶדֶס וְהָעֲרֵבָה, וְהַבְּדִיל בֵּין הַלּוּלָב וּבֵין הַהֶדֶס בְּמִטְלִית וְכִיּוֹצָא בָּהּ הָרִי זֶה חוֹצֵץ; הַבְּדִיל בִּינֵיהֶן בַּעֲלֵי הֶדֶס אֵינוּ חוֹצֵץ, שְׂמִין בְּמִינוֹ אֵינוּ חוֹצֵץ. וַיֵּשׁ לוֹ לְאַגְדָּה אֶת הַלּוּלָב בַּחוּט או בְּמִשְׁיחָה, וְכָל מִין שִׁירְצָה, הוֹאִיל וְאֵין אֲגִידָתוֹ מַעֲכָבָת.

יב. מִצְוֹת לּוּלָב, לְהִנָּטֵל בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שְׁלַחַג בְּלֶבֶד בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן, וְאַפְלוּ בַּשַּׁבָּת, שֶׁנֶּאֱמַר "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן" (ויקרא כג, מ). וּבַמִּקְדָּשׁ לְבַדּוֹ נּוֹטְלִין אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִשְׁבַּעַת יְמֵי הַחֹג, שֶׁנֶּאֱמַר "וּשְׂמַחְתֶּם, לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים" (שם). חָל יוֹם הַשַּׁבָּת לְהִיּוֹת בְּתוֹךְ יְמֵי הַחֹג, אֵינוּ נֹטֵל בַּשַּׁבָּת גְּזֵרָה שְׂמָא יוֹלִיכֵנוּ בִּידּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים, כִּמוֹ שֶׁגִּזְרוּ בַּשּׁוּפָר.

יג. וְלָמָּה לֹא גִזְרוּ גְזֵרָה זֶה בַּיּוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה וְאַפְלוּ בַּגְּבוּלִין; נִמְצָא שְׂאִין דִּינּוֹ וְדִין שְׂאֵר הַיָּמִים שׁוּוֹה, שֶׁבַּשְׂאֵר יְמֵי הַחֹג אֵין אָדָם חַיֵּב לִטֵּל לּוּלָב אֶלָּא בַּמִּקְדָּשׁ.

יד. מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הִתְקִינוּ שְׂיִהִיָּה לּוּלָב נֹטֵל בְּכָל מְקוֹם, כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַחֹג, זָכַר לְמִקְדָּשׁ; וְכָל יוֹם וַיּוֹם מִבְּרֶךְ עָלָיו אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נִטְיִילַת לּוּלָב, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מִצְוָה מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים. וְתִקְנָה זֶה, עִם כָּל הַתְּקִנּוֹת שֶׁהִתְקִין רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ; וְכִשְׁיַבְנָה הַמִּקְדָּשׁ, יַחֲזִירוּ הַדְּבָרִים לִישָׁנָן.

טו. בְּזִמָּן שִׁבִּית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם, הָיָה לּוּלָב נֹטֵל בַּיּוֹם רִאשׁוֹן שְׁחָל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת; וְכֵן בַּשְּׂאֵר מְקוֹמוֹת שִׁידְעוּ בּוֹדָאֵי שִׁיּוֹם זֶה הוּא יוֹם הַחֹג, בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. אֲבָל הַמְּקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים שְׁלֹא הָיוּ יוֹדְעִים בְּקִבְיעַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, לֹא הָיוּ נּוֹטְלִין הַלּוּלָב מִסְּפָק.

טז. וּמִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אָסְרוּ חֲכָמִים לִטֵּל אֶת הַלּוּלָב בַּשַּׁבָּת בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, וְאַפְלוּ בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּדְּשׁוּ אֶת הַחֹדֶשׁ, מִפְּנֵי בְּנֵי הַגְּבוּלִין הָרְחוֹקִים שֶׁאֵינָן יוֹדְעִין בְּקִבְיעַת הַחֹדֶשׁ כְּדִי שְׂיִהִיוּ הַכֹּל שׁוּוִין בְּדָבָר זֶה, וְלֹא יִהְיוּ אֵלּוּ נּוֹטְלִין בַּשַּׁבָּת וְאֵלּוּ אֵין נּוֹטְלִין: הוֹאִיל וְחִיּוֹב יוֹם רִאשׁוֹן בְּכָל מְקוֹם אֶחָד הוּא, וְאֵין שֵׁם מִקְדָּשׁ לְהַתְּלוֹת בּוֹ.

יז. וּבְזִמָּן הָזֶה שֶׁהַכֹּל עוֹשִׂין עַל הַחֲשָׁבוֹן, נִשְׂאָר הַדְּבָר כְּמוֹת

שְׁהִיָּה שְׁלֹא יִנָּטֵל בַּשַּׁבָּת לְזֹלָב כָּלֵל, לֹא בַגְּבוּלִין וְלֹא בְּאַרְץ
יִשְׂרָאֵל וְאֶפְלוּ בְיוֹם רֵאשׁוֹן, וְאַף עַל פִּי שֶׁהַכֹּל יוֹדְעִים בְּקִבְיַעַת
הַחֹדֶשׁ. וּכְבָר בְּאַרְנו, שְׁעִיקָר הָאֲסוּר בְּנִטְיִלַת הַלֹּזֶב בַּשַּׁבָּת
גְּזֵרָה, שְׁמָא יַעֲבִירָנוּ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים.

יח. כָּל שְׁחִיב בַּשּׁוּפָר וּבִסְפָּה, חֵיב בְּנִטְיִלַת לֹזֶב; וְכֹל הַפֶּטוּר
מִשּׁוּפָּר וְסִפָּה, פֶּטוּר מִלֹּזֶב. קֵטֵן הַיּוֹדֵעַ לִנְעֻנֵעַ, חֵיב בַּלֹּזֶב
מִדְּבָרֵי סוּפְרִים, כְּדִי לְחַנְכוֹ בַּמַּצּוֹת.

יט. הִלָּכָה לַמֶּשֶׁה מְסִינִי, שְׁמִבִּיאִין בַּמִּקְדָּשׁ עֲרֵכָה אַחֲרַת חוּץ
מִעֲרֵכָה שְׁבִלֹזֶב, וְאִין אָדָם יוֹצֵא יָדֵי חוּבְתוֹ בְּעֲרֵכָה שְׁבִלֹזֶב;
וְשַׁעֲוֵרָה, אֶפְלוּ עָלָה אֶחָד בְּכַד אֶחָד.

כ. כִּיצַד הִיתָה מַצּוֹתָה: בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִשְׁבַּעַת הַיָּמִים הָיוּ
מְבִיאִין מִרְבִּיּוֹת שְׁלַעֲרָבָה, וְזוֹקֶפִין אוֹתָן עַל צִדֵּי הַמִּזְבֵּחַ,
וְרֹאשֵׁיהֶן כְּפּוֹפִין עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ; וּבָעֵת שֶׁהָיוּ מְבִיאִין אוֹתָהּ
וְסוֹדְרִין אוֹתָהּ, תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין וְתוֹקְעִין. חָל יוֹם שַׁבָּת לִהְיוֹת
בְּתוֹךְ הַחֵג, אִין זוֹקֶפִין עֲרֵכָה; אֲלֹא אִם כֵּן חָל יוֹם שְׁבִיעִי לִהְיוֹת
בַּשַּׁבָּת, זוֹקֶפִין אוֹתָהּ בַּשַּׁבָּת כְּדִי לְפָרְסָמָה שֶׁהִיא מַצָּה.

כא. כִּיצַד הָיוּ עוֹשִׂין: מְבִיאִין אוֹתָהּ מִעֲרֵב שַׁבָּת לַמִּקְדָּשׁ,
וּמְנִיחִין אוֹתָהּ בַּגִּיּוֹת שְׁלֹזָהב, כְּדִי שְׁלֹא יִכְמְשׁוּ הָעֲלִין.
וְלִמָּחָר זוֹקֶפִין אוֹתָהּ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, וּבֹאִין הָעַם וְלוֹקְחִין
מִמֶּנָּה וְנוֹטְלִין אוֹתָהּ כְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשִׂין בְּכָל יוֹם. וְעֲרֵכָה זֶה הוּאִיל
וְאִינָה בִּפְרוּשׁ בְּתוֹרָה אִין נוֹטְלִין אוֹתָהּ כָּל שַׁבַּעַת יְמֵי הַחֵג, זָכָר
לַמִּקְדָּשׁ; אֲלֹא בְיוֹם הַשְּׁבִיעִי בַּלְבָּד הוּא שְׁנוֹטְלִין אוֹתָהּ, בְּזִמָּן
הַזֶּה. כִּיצַד עוֹשֶׂה: לוֹקֵחַ בַּד אֶחָד אוֹ בְּדִין הֶרְבֵּה, חוּץ מִעֲרֵכָה
שְׁבִלֹזֶב, וְחוֹבֵט בָּהּ עַל הַקֶּרֶקַע אוֹ עַל הַכִּלִּי פַעַמִּים אוֹ שְׁלוֹשׁ,
בְּלֹא בִרְכָה שְׁדָּבָר זֶה מְנַהֵג נְבִיאִים הוּא.

כב. בְּכָל יוֹם וְיוֹם, הָיוּ מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ בְּלוּלִיָּהֶן בִּידֵיהֶן,
פַּעַם אַחַת, וְאוֹמְרִין "אֲנֵא ה'", הוֹשִׁיעָה נָא" (תהילים קיח, כה),
"אֲנֵא ה', הוֹשִׁיעָה נָא"; וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי, מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ
שֶׁבַע פַּעַמִּים. וּכְבָר נִהְגוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת, לְהַנִּיחַ תְּבָה
בְּאַמְצַע בֵּית הַכְּנֶסֶת, וּמְקִיפִין אוֹתָהּ בְּכָל יוֹם, כְּדֶרֶךְ שֶׁהָיוּ
מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ זָכָר לַמִּקְדָּשׁ.

כג. כֵּן הָיָה הַמְּנַהֵג בִּירוּשָׁלַיִם יוֹצֵא אָדָם מִבֵּיתוֹ שְׁחָרִית, וְלֹזֶבּוֹ
בִּידוֹ; וְנִכְנָס לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמִתְפַּלֵּל, וְהוּא בִּידוֹ; וְיוֹצֵא לְבָקָר
חוֹלִים וְלִנְחָם אֲבָלִים, וְהוּא בִּידוֹ. וּכְשִׁיכְנָס לַמִּדְרָשׁ, מְשַׁלְחוֹ
לְבֵיתוֹ בִּיד בָּנוּ אוֹ בִּיד עַבְדּוֹ.

כד. מְקַבֵּלֶת אִשָּׁה הַלֹּזֶב מִיַּד בְּנָה אוֹ בַּעֲלָהּ, וּמַחֲזִירָתוֹ לַמַּיִם
בַּשַּׁבָּת, בְּזִמָּן שֶׁהָיוּ נוֹטְלִין לֹזֶב בַּשַּׁבָּת; וּבְיוֹם טוֹב מוֹסִיפִין עַל
הַמַּיִם, וּבְמוֹעֵד מַחֲלִיפִין הַמַּיִם.

כה. הָדָס שְׁבִלֹזֶב, אָסוּר לְהָרִיחַ בּוֹ מִפְּנֵי שְׁאִינוּ רְאוּי אֲלֹא
לְהָרִיחַ, וְהוּאִיל וְהַקָּצָה לַמַּצָּה, יִהְיֶה אָסוּר לְהָרִיחַ בּוֹ; אֲבָל
אֶתְרוֹג, מִתֵּר לְהָרִיחַ בּוֹ, שֶׁהָרִי הַקָּצָה לַמַּצָּה, מֵאֲכִילָהּ.

כו. וְאָסוּר לֶאֱכֹל אֶתְרוֹג, כָּל יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִפְּנֵי שֶׁהַקָּצָה לַמִּקְצַת
הַיּוֹם, הַקָּצָה לְכָלוֹ. וּבְשָׁמִינִי, מִתֵּר לֶאֱכֹלָהּ; וּבְזִמָּן הַזֶּה שְׁאִינוּ
עוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים, אֵף עַל פִּי שְׁאִין נוֹטְלִין לֹזֶב בְּשָׁמִינִי, הָאֶתְרוֹג
אָסוּר בְּשָׁמִינִי, כְּדֶרֶךְ שֶׁהָיָה אָסוּר בְּשָׁמִינִי בְּזִמָּן שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין שְׁנֵי

יָמִים מִפְּנֵי הַסֶּפֶק שֶׁהוּא סֶפֶק שְׁבִיעִי. הַפְּרִישׁ שְׁבַע אֶתְרוּגִין
לְשֶׁבַע יָמִים, כָּל אַחַת וְאַחַת יוֹצֵא בָּהּ לְיוֹמָהּ וְאוֹכְלָהּ לְמַחֲרָ.